

Onderwerp: Verkoop dieren

3 september 2019

Geachte heer, mevrouw,

Comité Dierennoodhulp en de Sophia Vereeniging tot Bescherming van dieren zijn geschokt dat er in de Nota Dierenwelzijn staat dat de gemeente Utrecht dierenwinkels en andere bedrijven die huisdieren verkopen ondersteunt bij de certificering en de toetsing en certificering voor het keurmerk Dierbaar het eerste jaar vergoed. Zo stimuleert de gemeente Utrecht juist de verkoop dieren. Het keurmerk Dierbaar borgt bij lange na niet het dierenwelzijn. Integendeel; dit keurmerk voldoet niet eens aan de huisvestingseisen van het Landelijk Informatie Centrum Gezelschapsdieren (LICG). Het LICG is mede vanuit het ministerie van LNV opgericht en adviseert o.a. over huisvestingsrichtlijnen.

Om u een voorbeeld te geven: Het LICG adviseert voor de huisvesting van twee kleine konijnen 16.000 cm². Voor de – vrijwillig aangesloten - detailhandel is er keurmerk Dierbaar dat voor deze dieren 4000 cm² voorschrijft, terwijl het winkelconcept Happy Konijn voor deze konijnen tussen de 9000 en 11.900 cm² hanteert. Het keurmerk Dierbaar laat dieren dus gehuisvest zitten in vier keer zo kleine behuizing als het LICG voorschrijft. Terwijl de LICG normen van huisvesting al aan de zeer kleine kant zijn. Overigens zijn zowel keurmerk Dierbaar als het Happy Konijn concept afkomstig van Dibevo.

Daarbij is er voor de fokkers geen enkel keurmerk. Dus kunnen zij konijntjes en andere dieren fokken in een schoenendoos.

Achter de verkoop van dieren in winkels gaat een onzichtbare wereld van fok en handel met dierenleed schuil. Dit gaat ten koste van diergezondheid en -welzijn, omdat zij gezamenlijk in een te kleine huisvesting gehouden worden, waardoor zij hun natuurlijk gedrag niet kunnen vertonen. De ouderdieren worden slechts gebruikt voor de fok en afgedankt als ze niet voldoende jongen produceren. Verschillende media waaronder de televisieprogramma's Kassa, Rambam en Eén Vandaag besteedden reeds aandacht aan de schimmige wereld van het fokken van konijntjes voor tuincentra en dierenwinkels. Daar zijn de dieren slechts handelswaar; ze zitten in te kleine hokken en onverkochte dieren uit de tuincentra gaan niet zelden retour en via de fokker als voederdier richting dierentuin. Het keurmerk Dierbaar doet hier niks aan.

Terwijl Dibevo in 2017 in haar vakblad bevestigde dat de verkoop van levende have niet 'het item' is waarop de sector winst maakt, blijkt tegelijkertijd uit onderzoek (Vinke et al., 2011) dat juist de lage aanschafprijs van de dieren medeoorzaak is van impulsaankopen. In 2018 deed de faculteit Diergeneeskunde van de Universiteit Utrecht onderzoek naar de gezondheids- en welzijnsstatus van konijnen in de Nederlandse gezelschapsdierensector (Van koppelaar tot knuffelaar. Vink et al., 2018). Daaruit bleek dat de gezondheids- en welzijnsproblemen, die voortvloeien uit een suboptimale huisvesting en voeding ertoe leiden dat konijnen in gevangenschap gemiddeld slechts 4,5 jaar oud worden, terwijl sommige konijnenrassen in potentie wel 13 jaar kunnen worden (Inventarisatie en prioritering van welzijnsproblemen binnen de sector bijzondere dieren. Vinke et al., 2011). Deze problemen doen zich eveneens in groten getale voor bij andere zoogdieren (waaronder fret, rat, muis, gerbil, hamster, chinchilla) en vogels, vissen, reptielen en amfibieën en ook veel van deze dieren eindigen in de opvang (Vinke et al., 2011). Naast de dierwelzijnsproblemen bij consumenten, toont het onderzoek van Vinke dat de huisvesting van dieren bij handelaren ver benedenmaats is.

Ook in de winkels bleek de huisvesting onvoldoende in vergelijking tot de LICG-richtlijnen, als het gaat om hokgrootte, de beschikbaarheid van verrijking en solitaire huisvesting, terwijl juist winkels een voorbeeldfunctie zouden moeten hebben voor de consument. Tenslotte toont het onderzoek dat minder dan een derde van de geraadpleegde consumenten zich goed geïnformeerd acht over de nodige tijdsinvestering in de verzorging. Ook dierenartsen geven aan dat eigenaren van met name konijnen en cavia's hen regelmatig melden dat (de verzorging van) het huisdier niet aan de verwachtingen voldoet. Als mogelijke achterliggende oorzaken worden impulsaankopen (bijvoorbeeld aankoop voor de kinderen) en kennisgebrek van de eigenaren het meest genoemd. Ook spelen tegenvallende kosten, verkeerde voorlichting (op verkoopadressen) en de lage aanschafprijs van de dieren een belangrijke rol (Vinke et al., 2011).

In Nederland zijn naar schatting 140 opvangcentra die konijnen opvangen. Veel konijnen die worden binnengebracht bij opvangcentra zijn ziek en/of verwaarloosd door de consument. 'Dit probleem vraagt daarom een primaire aanpak op het niveau van de consument, waarbij goede informatievoorziening, en het voorkomen van impulsaankopen belangrijke aanknopingspunten bieden om te voorkomen dat dieren in een later stadium (al dan niet in suboptimale conditie) terecht komen in een opvangcentrum' (Vinke et al. 2011). Het rapport 'Feiten en cijfers gezelschapsdierensector 2015' (HAS den Bosch en Faculteit Diergeneeskunde Utrecht) toont dat jaarlijks gemiddeld ruim 15.000 zoogdieren worden opgevangen, waarvan 95% uit konijnen en knaagdieren bestaat. 3 Bij zowel kinderboerderijen als opvangcentra zijn de voornaamste redenen voor het doen van afstand van het konijn het 'verminderd plezier van het kind' en 'verzorging kost meer tijd dan verwacht'. De gemiddelde leeftijd van de aangeboden dieren is ca 2,6 jaar (Vink et al., 2018).

Samengevat blijkt uit diverse onderzoeken dat nog steeds veel consumenten hun dieren aanschaffen via de detailhandel en dat een heel groot deel van deze dieren ondoordacht wordt aangeschaft, waardoor jaarlijks ca 15.000 dieren - om reden van geen tijd of geen zin meer - worden afgestaan aan met name opvangcentra.

Ondanks dat het achterlaten van een dier vanwege zorgonthouding strafbaar is, is de praktijk dat veel dieren worden gedumpt in een park of in de natuur. Een groot deel van deze dieren overleeft dit niet of wordt gepakt door een roofdier. In voornoemde onderzoeken zijn al deze dieren niet meegerekend. Ook is niet meegerekend het aantal dieren dat vroegtijdig doodgaat door verwaarlozing of onwetendheid.

Nu de omvang en ernst van voornoemde dierenwelzijnsproblemen door de verkoop van dieren aantoonbaar is, willen wij u met klem verzoeken om als gemeente de dierenwinkels niet te gaan helpen met het certificaat Dierbaar. Hiermee stimuleert u direct de impuls aankopen en indirect heeft dit dierenleed tot gevolg. Wij verzoeken u met klem om uit oogpunt van dierenwelzijn in de nota op te nemen dat de gemeente dierenwinkels er op gaat attenderen dat er een andere prachtige oplossing is: namelijk samenwerking met dierenopvangcentra in de omgeving Utrecht. De dierenwinkels kunnen de dierbenodigdheden verkopen en de opvangen leveren de dieren en de eventuele nazorg. Door dit als gemeente te stimuleren kan voorkomen worden dat dieren impulsief worden aangeschaft, krijgen afgedankte dieren een tweede kans op een goed thuis en komt er een einde aan het onzichtbare dierenleed in de groothandels en bij malafide fokkers.

Sandra van de Werd
Comité Dierennoodhulp
Tel: 06 40709218
E-mail: dierennoodhulp@hotmail.com

Anne Mulder
Beleidsmedewerker Sophia-Vereeniging
E-mail: a.mulder@sophia-vereeniging.nl